

[Hans Nielsen.]

nøjes med et meget ringe Udbytte af deres Slid og Slæb, saa er der til Gengæld andre, der bedre forstaaer at tage for sig af Verdens Herligheder, og mellem dem var der en Kontorchef, Arendrup, som nylig forlod denne Verden, efter at han havde stjaalet ca. ½ Mill. Kr. af Kassen. Jeg vil gerne sige et Par Ord herom.

Man kan desværre ikke sige, at saadanne Bedragerier er sjældne her i Landet, for hver Dag har saa at sige sin Tyveknægt, og den ene er mere fræk end den anden. Arendrup maa vel nok siges at være en særlig modbydelig Forbryder, eftersom der efter min Formening ikke findes et eneste undskyldende Moment for hans hele Handlemaade. Alligevel vilde hans Bedragerier neppe have vakt saa stor en Opsigt, om han ikke havde været en højtstaaende Embedsmand, og om man ikke havde skimtet en svag Mulighed for at slaa lidt politisk Mønt i Periferien af denne Affære. Naturligvis kunde man ikke slaa politisk Mønt paa Arendrup selv, han var en fornem Embedsmand, der hørte hjemme, hvor Møderne aabnes med Leveraab for Gud, Konge og Fædreland, og han var som alle fornemme og dybt konservative Embedsmænd behængt med Ordener. Men der er selvfølgelig intet Menneske, der finder paa at angribe det konservative Parti, fordi en ordensprydet Patriot som sjofel Tyveknægt havde snydt sig fra at komme i Tugthuset. Nej, den politiske Mønt skulde selvfølgelig slaas paa en anden Mand, hvem ingen havde blot den ringeste Mistanke om, at han havde anet noget om, hvad der var foregaaet. Under disse Forhold er det overmaade forstandigt gjort af Regeringen, at den har overgivet denne Sag til Statsadvokatens Undersøgelse, saa man faar en upartisk Afgørelse af Spørgsmaalet om, hvorvidt der findes noget Ansvar i Ministeriet for, at Arendrups Bedragerier ikke er opdaget tidligere; thi det maa jo være Hensigten, at Statsadvokaten skal undersøge det. Andet kan der ikke foreligge end dette, om man tidligere burde kunne have opdaget Bedragerierne.

Men der er i denne Sag et helt andet Ansvar, som man ikke behøver at have nogen længere Undersøgelse af Statsadvokaten for at faa forklaret, thi der er baade Ansvaret og de ansvarshavende meget lette at finde, idet hele den Ordning, som har tilladt dette, stammer fra en Periode, da Højre havde Magten, specielt fra den provisoriske Tid. For at forstaa dette ret, maa man genkalde i Erindringen hine Tidens

politiske Forhold her i Landet. Højre regerede den Gang saa at sige ligesom Kongerne af Guds Naade, Ministrene var store Godsejere eller andre meget højtstaaende Mænd, der straaled som Sole paa Samfundets højeste Himmel. Og de højeste Embedsmænd hørte hjemme i den samme høje Sfære. De var som Regel tungt dekorerede og fanatiske Meningsfæller af Ministrene og havde ogsaa Magt og Indflydelse lige med Ministrene. Og da Ministeriet begyndte at tage Penge af Statskassen uden Bevilling, anvende dem efter Forgodtbefindende og afvise al Revision, faldt det af sig selv, at ogsaa Embedsmændene indenfor deres Grænser fik en tilsvarende Dispositionsfrihed. Det ene fulgte naturligt af det andet, og ved hele denne Ordning skete der da ogsaa Misbrug den Gang.

Jeg skal henvise til en Affære i Begyndelsen af Halvfemserne, hvor en Embedsmand, hvem en offentlig Kasse var betroet, kun var under Amtmandens Kontrol uden anden Revision. I 10 Aar kom denne Embedsmand hvert Aar til Amtmanden og bad ham underskrive — for det skulde han nemlig — en Anvisning paa 25 000 Kr. til Vejudgifter. Nu burde Amtmanden have vidst, at der ingen Vejudgifter var, som skulde afholdes, men det anede han ikke noget om. Han kigede heller ikke efter og saa, hvor meget der stod paa Anvisningen, han satte blot sit Navn under den. I 10 Aar gik den Forretning, der blev hævet 250 000 Kr., før det blev opdaget.

Saa blev det opdaget, men hvis man tror, at det gav Højreministeriet Estrup Anledning til at indføre en skrap Revision, tager man fejl. Nej, man lod, som om det aldrig var sket, og Ordningen blev ved at bestaa. En højtstaaende Embedsmand har i disse Dage fortalt mig, at man i 6 Aar havde betroet ham en Kasse, hvori Stiftsmidler her paa Sjælland beroede. Amtmanden skulde føre Tilsyn, men der var ingen Revision. Hvert Aar skulde Amtmanden kun skrive under paa, at Kassebeholdningen og Midlerne var til Stede. Nu drejede det sig om Millioner, men til Trods for det har denne Amtmand aldrig set i Kassen, og han har aldrig lukket den Sparekassebog op, hvorpaa Millionerne stod, for at se, om der stod noget i den. Han skrev bare under. Paa det sidste blev det for broget for denne Embedsmand. Han gik da op til den daværende Finansminister Brandes — det var vist i 1910 —, og Brandes gjorde hurtigt Ende paa den Tilstand og beordrede indført Revision.

Saaledes var det hele System. Og